

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Møller, Niels Laurids FRA: Lange, Julius Henrik (1894-09-05)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Møller, Niels Laurids FRA: Lange, Julius Henrik (1894-09-05)", i *Breve fra Julius Lange*, Nordiske Forlag, s. 309. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002320804-000-shoot-L0023208040000291.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Julius Lange

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Lange, Julius Henrik, *Breve fra Julius Lange*,

TIL SAMME.

Kbhvn., 5. Sept. 1894.

Kære Hr. Niels Møller!

Det er mig en Glæde og Lettelse, at jeg ganske kan tiltræde den Betragtning, som De udtaler — og udtaler meget fint og træffende —, af de paagældende Kunstværker (Æschylos, Sofokles, Euripides, Demosthenes, Æschines). Differencen mellem os angaar alene den historiske Karakter.

Det er min velbegrundede Mening — der forresten s. 310 ikke ganske kongruerer med den almindelige —, at der i den græske Kunst før c. Aar 430 ikke har været nogen egentlig portrætagtig individualiseret Menneskeskildring, om end nogle Tilløb dertil. Altsaa taler Sandsynligheden imod, at der skulde være noget virkeligt Portræt af Æschylos. Den maledede Figur af ham i Marathon-Slaget i Stoa poikile har ikke været et Portræt i den Betydning, hvori vi tage Ordet. Senere er der gjort tilbagedigtede Portrætter af ham, frie kunstneriske Udtryk for hans Digterpersonlighed, saaledes som ogsaa De mener. Men naar den moderne Arkæologi har udnævnt en Buste paa Kapitol m. m. til at være et Æschylos-Portræt, saa er det kun moderne Hypothese, som muligvis træffer det rette, men ikke har nogen Autoritet, hvorpaa der kan bygges en Slutning (endog blot om de senere Grækeres Opfattelse af ham).

Sofokles-Typen er bedre (skønt ikke ganske sikkert) garanteret, navnlig ved en Stump Indskrift paa en Buste i Vatikanet, der har fysiognomisk Lighed med Statuen i Lateranet. Deres Formodning, at Statuen er en Gjentagelse af den i Dionysos-Theatret, er i Virkeligheden almindelig antaget og vistnok sandsynlig. Men Statuerne af de tre store Tragikere i dette Theater vare oprejste efter Forslag af Taleren Lykurgos i Aarene 350—340.

At der for Sofokles's Vedkommende kan ligge en virkelig Portrættype fra det 5. Aarh. til Grund, tør jeg ikke erklære for ganske umuligt, skønt jeg ikke tror det. Men det, hvorpaa det her kommer an, er ikke selve Trækkene, men dette »lapsede«, »kokette«, som De kalder det, dette »comme il faut«, som jeg paa Forelæsninger har kaldt det. Og det maa jeg med fuld Overbevisning henføre til det 4. Aarhundredes Kunst. Nu vel — kan De sige —, saa har Sofokles altsaa staaet saaledes for det 4. Aarhundredes Opfattelse, hvilket dog ogsaa har noget at betyde. Men Spørgsmaalet bliver da, om ikke netop det Træk, hvortil vi sigte (og som er meget vigtigt), betegner en karakteristisk Modsætning mellem det 5. og det 4. Aarhundredes Menneskeskildring. Og det er det, jeg tror. Den ældre Kunst fra Sofokles's egen Tid forekommer mig kemisk ren derfor, og jeg kan heller ikke finde det i det 5. Aarh.s Poesi, saa vidt jeg kender den; hvorimod det forekommer hyppigere i den senere Tids s. 311 Kunst (sammenlign f. Ex. den Lysippiske Apoxyomenos med en hvilken som helst Athlet fra 5. Aarh.!). Men De har fuldkommen Ret i, at det ikke forekommer altid i denne (senere) Periode, og som Modsætning minder De meget træffende om Demosthenes-Statuen, der er den rene og troværdige Alvor.

Nu skal jeg ikke sætte Deres Taalmodighed paa yderligere Prøve, men lade Dem slippe for Aktors videre Tiltale.

De giver os da Fortsættelsen af Herondas! Det maa De endelig!

Deres hengivne
Jul. Lange.